

Ολοκληρώθηκε το Β΄ Θεολογικό Σεμινάριο Καστορίας

[Μητροπολιτικό Έργο](#) / [Ι.Μ. Καστορίας](#)

Με την χάρη του Αγίου Θεού ολοκληρώθηκε το [Β΄ Θεολογικό Σεμινάριο](#) που πραγματοποιήθηκε κατά το τριήμερο 14-16 Νοεμβρίου 2025 στην [Ιερά Μητρόπολη Καστορίας](#), με κεντρικό θέμα «Η Ενανθρώπηση του Λόγου».

Οι εισηγητές, αρχιερείς, κληρικοί, μοναχοί, καθηγητές πανεπιστημίου και λαϊκοί, ανέπτυξαν διάφορες θεολογικές πτυχές που σχετίζονται με την Ενανθρώπηση του Θεού Λόγου.

Οι συνεδρίες φιλοξενήθηκαν σε ιστορικούς ναούς της Καστοριάς. Τοιουτοτρόπως, οι σύνεδροι είχαν την ευκαιρία, πλην των εισηγήσεων, να συμμετάσχουν στις ακολουθίες της Εκκλησίας μας και στην θεία Ευχαριστία, να θαυμάσουν τους παλαιούς και καλαισθήτως ιστορημένους ναούς της πόλης, να περιηγηθούν και ανακαλύψουν την ομορφιά της.

Η Καστοριά ονομάζεται και είναι η αρχόντισσα της Δυτικής Μακεδονίας, με ιστορία που ξεκινά από την ίδρυσή της από τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό και φτάνει μέχρι σήμερα. Οι αναρίθμητοι ναοί της, οι θαυμάσιες βυζαντινές τοιχογραφίες και εικόνες, καθώς και η ζωντανή λατρευτική παράδοση, αποτελούν αδιάψευστα μαρτύρια της θεολογικής της κληρονομιάς. Διδάσκαλοι όπως ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς και άλλοι Άγιοι Πατέρες έχουν τιμηθεί στην Καστοριά η οποία συνεχίζει να εμπνέει γενιές με την θεολογική της παράδοση.

Το Θεολογικό Σεμινάριο Καστοριάς έρχεται να ενισχύσει αυτόν τον χαρακτήρα, προσφέροντας πνευματική τροφή από την πατερική-φιλοκαλική γραμματεία, εμπλουτισμένη με σύγχρονους θεολόγους όπως ο Άγιος Σωφρόνιος ο Αγιορείτης, ο π. Ιωάννης Ρωμανίδης και ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου Ιερόθεος.

Το πρόγραμμα του Σεμιναρίου ξεκίνησε την Πέμπτη 13 Νοεμβρίου 2025 με Εσπερινό του Αγίου Γρηγορίου Παλαμά στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Καστοριάς και ακολούθησε δείπνο στην αίθουσα Ταβιθά, όπου ο Σεβασμιώτατος καλωσόρισε τους συνέδρους μιλώντας τους καταλλήλως.

Την Παρασκευή 14 Νοεμβρίου 2025, ημέρα μνήμης του μεγάλου θεολόγου της Εκκλησίας Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, τελέστηκε Θεία Λειτουργία στην Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Μαυριωτίσσης από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Πολυστύλου κ. Σωφρόνιο, ο οποίος κήρυξε τον θείο λόγο.

Μετά την ευλόγηση των κολλύβων του Αγίου, τελέστηκε τρισάγιο εις μνήμην των ιερομονάχου π. Πέτρου, εφημερίου της Μονής, και αιμνήστου μεγάλου δογματολόγου π. Ιωάννου Ρωμανίδη.

Ακολούθησε η πρώτη συνεδρία στο αρχονταρίκι της Μονής, όπου ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καστορίας κ. Καλλίνικος αναφέρθηκε εισαγωγικά στην σημασία του γενικού θέματος του Β΄ Θεολογικού Σεμιναρίου Καστορίας «Η Ενανθρώπηση του Λόγου», λέγοντας ότι είναι το κέντρο της Δημιουργίας και της ιστορίας, το οποίο και νοηματοδοτεί την ζωή μας.

Επίσης, θεμελιώδους σημασίας είναι και η μέθοδος Θεογνωσίας, που μας επιτρέπει να κατανοήσουμε το Μυστήριο της Ενανθρωπήσεως του Θεού Λόγου.

Αναπτύσσοντας το κύριο θέμα της εισηγήσεώς του, ο Σεβασμιώτατος αναφέρθηκε στις τρεις φράσεις του θέματος: Η ευδοκία του Θεού Πατέρα – Η κένωση του Λόγου – Εκ Πνεύματος Αγίου, και στα αντίστοιχα χωρία της Καινής Διαθήκης, απ' όπου προέρχονται, καθώς και σε ενδεικτικούς ύμνους από την υμνολογία της Εκκλησίας, όπου επαναλαμβάνονται. Οι φράσεις αυτές φανερώνουν το έργο των Προσώπων της Αγίας Τριάδος στην Ενανθρώπηση του Λόγου, και καθοδηγούν την θεολογική και ποιμαντική σκέψη των αγίων Πατέρων.

Τέλος, ο Σεβασμιώτατος έκανε ποιμαντικές προεκτάσεις, μιλώντας για το φιλότιμο που πρέπει να μας διακρίνει στην εφαρμογή του κατ' ευδοκίαν θελήματος του Θεού, για την κένωση που είναι προϋπόθεση της αγάπης, και για την προσευχητική άσκηση προς εκζήτηση του Αγίου Πνεύματος.

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Πολυστύλου Σωφρόνιος πραγματεύθηκε το θέμα: «Οι ποιμαντικές διαστάσεις της θείας Ευχαριστίας στην ζωή και το έργο του Οσίου Σωφρονίου του Έσσεξ», παρουσιάζοντας μια συνοπτική βιογραφία του αγίου Σωφρονίου, υπογραμμίζοντας τις προϋποθέσεις της θεολογίας του και εστιάζοντας στην ευχαριστιακή εμπειρία ως πηγή πνευματικής θεραπείας.

Ο Ιερομόναχος π. Θεοφάνης Σταυρονικητιανός ανέλυσε «Οι ενέργειες του Αγίου Πνεύματος και η θεραπεία της ψυχής», βασισμένος στην ησυχαστική παράδοση. Χαρακτηριστικά ανέφερε ότι ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν, χαρίζοντάς του υγεία ψυχική και σωματική. Με την παράβασι του Αδάμ εισήλθε η αμαρτία ως «μολυσματική ασθένεια», προκαλώντας πνευματικό και σωματικό θάνατο, σκότισμα του νού, απώλεια της ακτίστου Χάριτος και εμφάνισι παθών (φιλαυτία, φιληδονία, φιλοδοξία, φιλαργυρία). Η ψυχή, αποτελούμενη από νού, λόγο και πνεύμα, ασθενεί όταν οι δυνάμεις της (λογιστικό, θυμικό, επιθυμητικό) στρέφονται μακριά από τον Θεό.

Η θεραπεία αρχίζει με την Ενσάρκωσι του Χριστού, που θεώνει την ανθρωπίνη

φύσι, και ολοκληρώνεται με την Πεντηκοστή, όπου το Άγιον Πνεύμα μεταδίδει προσωπικά την άκτιστο Χάρι. Τα μυστήρια (Βάπτισμα, Χρίσμα, Εξομολόγησις, Θεία Κοινωνία) και η συνέργεια ανθρώπου-Θεού (νηστεία, προσευχή, υπακοή, μετάνοια, νήψις, νοερά προσευχή) καθαρίζουν, φωτίζουν και θεώνουν τον άνθρωπο, οδηγώντας από τα πάθη στην απάθεια και από το κατ' εικόνα στο καθ' ομοίωσιν. Μόνο η Ορθόδοξη Εκκλησία, διά της πατερικής παραδόσεως, προσφέρει πλήρη ίασι ψυχής και σώματος.

Ο Ιερομόναχος π. Επιφάνιος Γρηγοριάτης παρουσίασε «Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου και η Γέννηση του Χριστού, στο βιβλίο του Μητροπολίτου Ναυπάκτου Ιεροθέου “Δεσποτικές Εορτές”», φωτίζοντας τις δεσποτικές εορτές μέσα από σύγχρονη θεολογική ματιά. Συμπερασματικά, η παρούσα εργασία, αντλώντας από το βιβλίο «Δεσποτικές Εορτές» του Μητροπολίτου Ναυπάκτου Ιεροθέου Βλάχου, καταδεικνύει ότι ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου και η Γέννηση του Χριστού συνιστούν ένα αδιαίρετο μυστήριο της Θείας Οικονομίας, όπου η υποστατική ένωση του Λόγου με την ανθρώπινη φύση εγκαινιάζεται κρυφά και αποκαλύπτεται ιστορικά, οδηγώντας στη θέωση της φύσεως εντός της εκκλησιαστικής εμπειρίας. Η Ορθόδοξη θεολογία προβάλλεται ως εμπειρική-ησυχαστική, ολιστική, με την αλληλοπεριχώρηση Τριαδολογίας, Χριστολογίας και Θεοτοκολογίας, βασισμένη στην παλαμική διάκριση ουσίας-ενεργειών. Η μέθοδος γνώσεως αναπτύσσεται ως κάθαρσις-φωτισμός-θέωσις, μια ασκητικο-λειτουργική σύμπραξη όπου η χάρις λειτουργεί ως αληθινή μέθεξι, όχι κτιστό βοήθημα.

Λειτουργικά και εικονικά, το Δωδεκάορτο μυσταγωγεί και «παρουσιάζει» την Οικονομία –«αεί Χριστούγεννα και αεί Πεντηκοστή» στην Ευχαριστία–, ενώ οι ιερές εικόνες ομολογούν την πραγματική σάρκωση και τη σωτηρία εν Χριστώ, ενσωματώνοντας αισθητά τον κόσμο στη δοξολογία. Ποιμαντικά, απορρίπτεται ο ηθικισμός υπέρ της θεραπευτικής ανακαινίσεως του νοός μέσω μυστηριακής συμμετοχής και ησυχαστικής πράξεως υπό πνευματική καθοδήγηση. Το αποτέλεσμα είναι μια ολοκληρωμένη εκκλησιαστική επιστημολογία, όπου δόγμα, άσκησις και λατρεία συγκλίνουν, και η θεολογία αναδύεται ως καρπός θεωρίας και μέθεξης στην άκτιστη χάρη.

Η ανάλυση αυτή δεν περιορίζεται σε θεωρητική εξέταση, αλλά προσκαλεί σε ενεργή συμμετοχή στην εκκλησιαστική ζωή, όπου ο Ευαγγελισμός και η Γέννηση γίνονται διαρκές βίωμα θεώσεως, επιβεβαιώνοντας την Ορθοδοξία ως τον κατ' εξοχήν τρόπο γνώσεως του Θεού. Μέσω αυτής της οπτικής, το έργο του Ιεροθέου Βλάχου αναδεικνύεται ως ζωντανή γέφυρα μεταξύ πατερικής παραδόσεως και σύγχρονης ποιμαντικής, ενισχύοντας την κατανόηση της Θείας Οικονομίας ως έργου αγάπης και σωτηρίας.

Ακολούθησε μία βαρκάδα στην Ορεστίδα, λίμνη της Καστοριάς, προσφορά του Δήμου Καστοριάς, όπου οι σύνεδροι είχαν την ευκαιρία να δούν την πόλη της Καστοριάς εν πλω.

Το απόγευμα, μετά τον Εσπερινό στο Ιερό Παρεκκλήσιο Ταξιαρχών Απόζαρι, διεξήχθη η Β' Συνεδρία:

Ο Αρχιμανδρίτης π. Χερουβείμ Τσίνογλου ανέπτυξε «Η Εικών του Θεού του αοράτου και οι κατ' εικόνα Θεού πλασθέντες άνθρωποι», εξερευνώντας την εικονολογία της Ενανθρωπήσεως.

Ο Αρχαιολόγος κ. Ιωάννης Σίσσιου παρουσίασε «Η εικόνα περί της Ενανθρωπήσεως του Λόγου, στον Βυζαντινό Ναό Αγίων Αναργύρων Καστοριάς», συνδέοντας τέχνη και θεολογία.

Ο Σύμβουλος Θεολόγων κ. Νικόλαος Ματθαίος μίλησε για «Παιδαγωγική αξία κειμένων συγχρόνων Αγίων και Θεολόγων», υπογραμμίζοντας την εκπαιδευτική διάσταση.

Η κ. Παναγιώτα Μπάρδου παρουσίασε το βιβλίο της μοναχής Μαγδαληνής «Συνομιλίες με παιδιά», προβάλλοντας τη θεολογία σε παιδική ηλικία.

Το βράδυ ολοκληρώθηκε με προβολή ενός αναμνηστικού βίντεο από το περσινό θεολογικό σεμινάριο καθώς και μερικά ολιγόλεπτα βίντεο από τα βυζαντινά παρεκκλήσια της Καστοριάς και, τέλος, ακολούθησε δείπνο.

Περισσότερες φωτογραφίες από την 1η ημέρα του Σεμιναρίου στο άλμπουμ:

Το Σάββατο 15 Νοεμβρίου 2025, αρχή της Νηστείας των Χριστουγέννων και εορτή των Αγίων Γουρία, Σαμωνά και Αβίβου, τελέστηκε Θεία λειτουργία στο ομώνυμο Παρεκκλήσιο των Αγίων Τριών. Τον θείο λόγο κήρυξε ο καθηγητής Αγιολογίας κ. Συμεών Πασχαλίδης. Αμέσως μετά παρετέθη πρωινό στην αίθουσα Ταβιθά.

Η Γ' Συνεδρία πραγματοποιήθηκε στο κέντρο νεότητας επί της πλατείας Ομονοίας, κατά την οποία έλαβαν χώρα οι παρακάτω εισηγήσεις:

Ο Καθηγητής Δογματικής Α.Π.Θ. κ. Βασίλειος Τσίγκος ανέλυσε «Το 'μέγα της Θεοτόκου μυστήριον' στην ορθόδοξη θεολογία και ζωή», εστιάζοντας στο μυστήριο της Θεοτόκου.

Ο Καθηγητής Πατρολογίας-Αγιολογίας Α.Π.Θ. Συμεών Πασχαλίδης παρουσίασε θέμα σχετικό με Πατέρες και Αγίους.

Ο Καθηγητής Ιστορίας Θρησκειών Α.Π.Θ. κ. Απόστολος Κραλίδης μίλησε πάνω στο θέμα «Εικών, πρόσωπο και δημιουργία. Συγκρητική θεολογική προσέγγιση της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου και της κορανικής ανθρωπολογίας», προτείνοντας διαθρησκειακή σύγκριση. Συμπερασματικά ανέφερε ότι η ανάλυση της θεολογίας

της Εικόνας σύμφωνα με τις αποφάσεις της Ζ΄ Οικουμενικής Συνόδου και της ισλαμικής διδασκαλίας περί khalīfah σύμφωνα με το Κοράνιο, αποκαλύπτει δύο συνεκτικά αλλά διακριτά ανθρωπολογικά πρότυπα. Η Ορθόδοξη Θεολογία θεμελιώνει την αξία του ανθρώπου στο «κατ' εικόνα», ως αντανάκλαση της ενανθρωπήσεως του Θεού Λόγου, ενώ η ισλαμική παράδοση εδράζει την ανθρωπινή αξιοπρέπεια στην ευθύνη της θείας αντιπροσώπευσης. Παρά τις ουσιώδεις διαφορές περί της απεικόνισης του Θεού, αμφότερες οι παραδόσεις συγκλίνουν στην αναγνώριση του ανθρώπου ως φορέα θείας αποστολής και ιερότητας. Η ορθόδοξη αγιογραφία και η ισλαμική καλλιγραφία λειτουργούν ως εκφραστικά ισοδύναμα θεολογικά μέσα, όπου η εικόνα και ο λόγος αποκαλύπτουν την παρουσία του Θεού στον κόσμο. Συνεπώς, η συγκριτική θεώρηση αυτών των δύο ανθρωπολογιών μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στη θεμελίωση ενός γόνιμου διαθρησκειακού διαλόγου συμφιλίωσης, που θα προάγει την κατανόηση του ανθρώπου ως σημείου συνάντησης θείας και κτιστής πραγματικότητας.

Ο Πρεσβύτερος π. Γεώργιος Ιωσηφίδης ανέπτυξε «Στοιχεία ορθοδόξου Χριστολογίας στο βιβλίο του Μητροπολίτου Ναυπάκτου Ιεροθέου, "Ο Κύριος της Δόξης"», φωτίζοντας χριστολογικά ζητήματα.

Ακολούθησε συζήτηση και διάλειμμα και ένα γεύμα με τους συνέδρους. Το απόγευμα του Σαββάτου ετελέσθη η ακολουθία του μεγάλου Εσπερινού, χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας κ. Καλλινίκου. Μετά τον Εσπερινό στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό, διεξήχθη η Δ' Συνεδρία με 12/λεπτες εισηγήσεις μεταπτυχιακών και φοιτητών:

Tamaz Gibishvili: «Το έργο του καθηγητή Ιωάννου Φουντούλη «Απαντήσεις εις λειτουργικές απορίες» αποτελεί αξιόλογο συνδυασμό επιστημονικής θεμελίωσης και ποιμαντικής διακονίας, καλύπτοντας 38 έτη λειτουργικής έρευνας. Με 600 ερωταποκρίσεις σε λειτουργικά ζητήματα προσφέρει πολύτιμη καθοδήγηση σε κληρικούς, λαϊκούς και θεολόγους και έχει αποκτήσει οικουμενική εμβέλεια μέσω μεταφράσεων, ιδίως της πρόσφατης αγγλικής έκδοσης. Η προοπτική του έργου διαφαίνεται στη συμβολή του στην ενίσχυση της λειτουργικής αυτοσυνειδησίας των τοπικών Εκκλησιών, ιστορικών και νεοσύστατων, αλλά και στην ανάγκη περαιτέρω μεταφράσεων. Έτσι, αναδεικνύεται σε διαχρονικό σημείο αναφοράς για την παράδοση, την ενότητα και τη ζωντανή εμπειρία της Ορθοδοξίας.

Βασίλειος Μπαμίχας: Η άφιξη του ελληνοαμερικανού ιερέως π. Ιωάννου Ρωμανίδου στην Ελλάδα την δεκαετία του '60 και η κατάθεση της διδακτορικής του διατριβής με θέμα «Το προπατορικόν αμάρτημα» ανέτρεψε τα θεολογικά κατεστημένα και με τρόπο ειλικρινή και απολογητικό επανέφερε την ελληνική θεολογία του 20ου αιώνα στην γνήσια πατερική κατανόηση της πτώσεως ως μίας

απάτης του διαβόλου, της αμαρτίας και του θανάτου ως μίας ασθένειας της ανθρωπίνης φύσεως και της σωτηρίας ως της θεραπείας της νοσηρής και ιδιοτελούς αγάπης του ανθρώπου. Ένα εγχειρίδιο κλασσικό και θεμελιώδες για την ορθή ερμηνεία της εκκλησιαστικής διδασκαλίας περί του αρχικού και τελικού προορισμού του ανθρώπου, το οποίο δικαίως «τέμνει» την σύγχρονη θεολογία σε «προ-ρωμανιδική» και «μέτα-ρωμανιδική».

Γεώργιος Κωνσταντινίδης (μεταπτυχιακός φοιτητής): Ο εισηγητής παρουσίασε τη διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου Παλαμά περί ψυχής, αναδεικνύοντας τον θεολογικό, ανθρωπολογικό και σωτηριολογικό της χαρακτήρα. Ο Παλαμάς, εκφραστής της εμπειρικής θεολογίας της Εκκλησίας, περιγράφει την ψυχή ως ενιαία αλλά πολυδύναμη, με κεντρική δύναμη τον νού, ο οποίος καλείται να ηγείται του παθητικού μέρους. Η πτώση αλλοιώνει τη φυσική τάξη, ενώ η θεραπεία της ψυχής επιτυγχάνεται διά της θείας Χάριτος, της νοεράς προσευχής και της μυστηριακής ζωής. Η θέωση κατανοείται ως μεταμόρφωση ολόκληρου του ανθρώπου και μέθεξη του ακτίστου φωτός, αποκαλύπτοντας την αληθινή ανθρωπίνη ταυτότητα: την πορεία από το «κατ' εικόνα» στο «καθ' ομοίωσιν».

Πρεσβύτερος π. Μιχαήλ Άϊτας (μεταπτυχιακός φοιτητής): «Ευχαριστιακή διδασκαλία των Πατέρων της Φιλοκαλικής Αναγέννησης».

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καστορίας κ. Καλλίνικος συνόψισε τα πρώτα πορίσματα του Β' Θεολογικού Σεμιναρίου Καστοριάς, τα οποία θα εκδοθούν μαζί με τα Πρακτικά, και ευχαρίστησε όλους όσοι βοήθησαν ποικιλοτρόπως στην πραγματοποίησή του.

Συγκεκριμένα ο Σεβασμιώτατος είπε:

«Ευχαριστίες για το Β' Θεολογικό Σεμινάριο Καστοριάς

Μετά τον Ενανθρωπήσαντα Υιό και Λόγο του Θεού και την Αγία μας Εκκλησία, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω και τα πρόσωπα που βοήθησαν στην πραγματοποίηση του Β' Θεολογικού Σεμιναρίου Καστοριάς.

Να ευχαριστήσω το Τμήμα Ποιμαντικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του ΑΠΘ και ειδικότερα τους Καθηγητές κ. Βασίλειο Τσίγκο, κ. Απόστολο Κραλίδη και κ. Συμεών Πασχαλίδη, με την συνεργασία των οποίων πραγματοποιήθηκε το Σεμινάριό μας.

Να ευχαριστήσω τους ομιλητές μας:

Τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Πολυστύλου κ. Σωφρόνιο, τους Αγιορείτες Ιερομ. π.

Θεοφάνη Σταυρονικητιανό και π. Επιφάνιο Γρηγοριάτη, τους τρεις Καθηγητές που προαναφέραμε κ. Βασίλειο Τσίγκο, κ. Απόστολο Κραλίδη και κ. Συμεών Πασχαλίδη, τον Αρχιμανδρίτη π. Χερουβίμ Τσίνογλου, τον π. Γεώργιο Ιωσηφίδη, τον αρχαιολόγο κ. Ιωάννη Σίσιου, τον Σύμβουλο των Θεολόγων κ. Νικόλαο Ματθαίου, την παιδαγωγό κ. Παναγιώτα Μπάρδου. Τους μεταπτυχιακούς φοιτητές Tamaz Gibishvili, Βασίλειο Μπαμίχα, Γεώργιο Κωνσταντινίδη και Πρεσβύτερο Μιχαήλ Άιτα.

Τους προεδρεύσαντες στις τέσσερεις Συνεδρίες: π. Στέφανο Σχοινά, κ. Εμμανουήλ Κουτσιαύτη, κ. Συμεών Πασχαλίδη.

Να ευχαριστήσω την Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Μαυριωτίσσης.

Τον Καθηγούμενο Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη π. Νεκτάριο Κακουλίδη και το περί αυτόν Ηγουμενοσυμβούλιο, τους Πανοσιολογιωτάτους Αρχιμανδρίτες π. Στέφανο Σχοινά και π. Παύλο Λαζόγκα. Εκ των οποίων ο νεώτερος, ο π. Παύλος, είχε τον κόπο του συντονισμού της οργάνωσης.

Τον Γενικό Αρχιερατικό Επίτροπο π. Ελευθέριο Συτιλίδη και όλους τους συνεργάτες μου στα Γραφεία της Ιεράς Μητροπόλεως για την διεκπεραίωση των υποθέσεων σχετικά με το Σεμινάριο.

Τον Αρχιμανδρίτη π. Παντελεήμονα Δόνες και τον Ιεροδιάκονο π. Νικόδημο Προβατίδη, που εργάσθηκαν κοπιαστικά για την προετοιμασία και την λειτουργία του Σεμιναρίου.

Ευχαριστώ τις δύο Ενορίες της Καστοριάς, του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου και Αγίου Γεωργίου, οι οποίες συντηρούν τα αρχαία Ναύδρια της Καστοριάς. Τους Εφημερίους τους, Αρχιμ. π. Στέφανο Σχοινά, π. Μιχαήλ Λιανό και π. Χρήστο Μεσημέρη.

Ευχαριστώ τις οικογένειες που φροντίζουν τα συγκεκριμένα τέσσερα Ναύδρια που χρησιμοποιήσαμε για τις ιερές Ακολουθίες και τις συνεδριάσεις του Σεμιναρίου:

Του Παρεκκλησίου των Ταξιαρχών Απόζαρι, οικογένεια Γεωργίου Τόμου.

Του Παρεκκλησίου των Αγίων Τριών, οικογένεια Μαίρης Μωυσίδου.

Τις εθελόντριες και εθελοντές που βοήθησαν στην προετοιμασία του Συνεδρίου, τις Γυναίκες της αγάπης και τους Νέους

Τους Ιεροψάλτες μας

Το Γραφείο Τύπου της Ιεράς Μητροπόλεως, με υπευθύνους τον π. Παύλο Λαζόγκα

και τον κ. Σπυρίδωνα Ασημακόπουλο.

Τον Ραδιοφωνικό μας Σταθμό «Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος» και τον υπεύθυνό του κ. Ευάγγελο Παπαδόπουλο.

Τέλος ευχαριστώ και όλους τους συμμετέχοντες, φοιτητές, μεταπτυχιακούς, νέους, απλούς πολίτες, που έδειξαν ενδιαφέρον και παρακολούθησαν τις εργασίες του Σεμιναρίου».

Περισσότερες φωτογραφίες από την 2η ημέρα του Σεμιναρίου στο άλμπουμ:

Το Σεμινάριο ολοκληρώθηκε την Κυριακή 16 Νοεμβρίου 2025 με Θεία Λειτουργία στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Καστοριάς. Κατά την Θεία λειτουργία ιερούργησε ο Μητροπολίτης κ. Καλλίνικος, κηρύττοντας τον θείο λόγο.

Το Β΄ Θεολογικό Σεμινάριο Καστοριάς, αφιερωμένο στην Ενανθρώπηση του Θεού Λόγου, έκλεισε τις εργασίες του με θεολογική καρποφορία. Η Καστοριά, πόλη βυζαντινής και ησυχαστικής μνήμης, έγινε για τρεις ημέρες χώρος ζωής εκκλησιαστικής εμπειρίας, όπου ο λόγος των εισηγητών συνδέθηκε αδιάρρηκτα με

τη λειτουργική και μυστηριακή πράξη, υποδεικνύοντας ότι η ορθόδοξη θεολογία είναι πρωτίστως βίωμα, το οποίο καταγράφεται και επιδέχεται στην συνέχεια την ακαδημαϊκή συστηματοποίηση.

Είθε το κεντρικό μήνυμα, ότι η θεολογία είναι η υπόσταση της ζωής μας, να καρποφορήσει την θεολογική καλλιέργεια των ανθρώπων και να δώσει και άλλα Θεολογικά Σεμινάρια στην πόλη μας.